

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Toeristische tips	6
De topwandelingen van La Palma	7
Wandelen op La Palma	10
Vrijtijdsactiviteiten	13
Inlichtingen en adressen	14
Dienstregelingen van de belangrijkste buslijnen	17
Overzichtsk kaart La Palma	18
Santa Cruz en het oosten	19
1 Van Santa Cruz naar de Mirador de la Concepción, 398 m	22
2 Pico Ovejas, 1854 m	26
3 Barranco de Madera	30
4 Van Breña Alta naar El Paso	34
5 Fuentes de Las Breñas	38
6 Van Los Cancajos naar Mazo	42
7 Van Mazo naar de Roque Niquiomo, 1277 m	46
8 Van Mazo naar de Playa del Azufre en naar La Salemera	50
9 Van Puntallana naar Los Sauces	52
10 Cubo de La Galga	56
11 Marcos y Cordero	58
12 Van Los Tilos naar de Cordero-bron	60
13 Monte El Canal y Los Tilos	64
14 Barranco del Agua	66
15 Van Los Tilos naar de Mirador de las Barandas en naar Los Sauces	68
16 Van de Pico de la Cruz naar Los Sauces	70
17 Van Los Sauces naar Barlovento	72
Het noorden	76
18 Van Barlovento naar La Fajana	78
19 Van Barlovento naar Gallegos	80
20 Van Roque Faro de Pico de la Cruz, 2351 m, op	84
21 Van Roque Faro naar El Tablado	88
22 Van El Tablado naar Don Pedro	92
23 Van La Zarza naar Don Pedro	94
24 Van La Zarza naar de Ermita San Antonio	98
25 Van Santo Domingo naar El Tablado	100
26 Van Santo Domingo naar de puerto en naar Cueva del Agua	104
Het westen	108
27 Van Las Tricias naar Buracas	110

28	Van Las Tricias naar de Lomada Grande	112
29	Van Puntagorda de Tricias, 1209 m, op en naar Briestas	116
30	Van Tinizara de Roque Palmero op, 2306 m	120
31	Playa de Garome	123
32	Van Tinizara naar Tijarafe	124
33	Playa de la Veta	126
34	Van Tijarafe naar de „Piratenbaai“	128
35	Hoya Grande en Torre del Time, 1160 m	132
36	Van Los Llanos naar Puerto de Tazacorte	136
	Het zuiden en de Cumbres	140
37	Van El Paso naar Breña Alta	142
38	Van El Paso de Cumbre Nueva over	146
39	Van Tacande naar de Llano del Jable	148
40	Pico Birigoyo, 1807 m, en Pico Nambroque, 1924 m	150
41	Van San Nicolás naar de Volcán San Juan	156
42	Van Jedey naar El Remo	160
43	Van Jedey naar de Volcán Tajuya, 1078 m	162
44	Van Jedey de Deseada, 1945 m, op	164
45	Ruta de los Volcanes	168
46	Van Los Canarios naar de Volcán Teneguía en naar de Faro	174
47	Volcán Martín, 1597 m	178
	De Caldera de Taburiente	182
48	Van Los Brecitos naar de Cascada de La Fondada	184
49	Van Los Brecitos door de Caldera de Taburiente	188
50	Door de Angustias-kloof de Caldera de Taburiente in	192
51	Pico Bejenado, 1854 m	196
52	Van La Cumbrecita de Pico Bejenado, 1854 m, op	198
53	Van de Ermita Virgen del Pino naar La Cumbrecita	200
54	Van La Cumbrecita naar Los Llanos	202
55	Van La Cumbrecita naar de Mirador de las Chozas	205
56	Van La Cumbrecita naar de Escuchadero	206
57	Van de Reventón naar de Refugio de la Punta de los Roques, 2040 m	210
58	Pico de la Nieve, 2239 m	212
59	Van de Pico de la Nieve naar de Ermita Virgen del Pino	216
60	Roque de los Muchachos, 2426 m	218
61	Van de Roque de los Muchachos naar de Somada Alta, 1926 m	220
62	Van de Roque de los Muchachos naar Tijarafe	222
63	Ruta de la Crestería: Ermita Virgen del Pino – Puerto de Tazacorte	224
	Register	228

Toeristische tips

Vereisten

De meeste wandelingen volgen gemarkeerde paden en wegen. Dit neemt echter niet weg dat sommige wandelingen een goede conditie, tredzekerheid, afwezigheid van hoogtevrees en vooral richtinggevoel vereisen. Bovendien moet worden bedacht dat wandelingen in het voorjaar en na langere perioden van slecht weer vaak hogere eisen stellen. Om de diverse vereisten beter te kunnen inschatten zijn de nummers van de wandelingen in verschillende kleuren aangegeven:

Gemakkelijk Deze routes zijn vaak goed aangegeven, voldoende breed, niet al te steil en ook bij slecht weer redelijk veilig begaanbaar. Ze zijn ook voor ongeoefende wandelaars zonder problemen te bewandelen.

Tamelijk moeilijk Deze routes zijn meestal aangegeven, maar overwegend smal en kunnen over korte gedeelten al enigszins geëxponeerd zijn. Alleen tredzekere wandelaars moeten zich hieraan wagen.

Zwaar Deze bergpaden zijn vaak smal en steil. Hier en daar kunnen ze zeer geëxponeerd zijn en bestaat bij traverses gevaar voor uitglijden, maar slechts zelden zal men ook zijn handen moeten gebruiken. Dat betekent dat alleen ervaren, fitte bergwandelaars, tredzeker en zonder hoogtevrees, zich aan deze routes moeten wagen, die bovendien een goed oriëntatievermogen vereisen.

Gevaaren

De meeste wandelingen volgen goede en goed aangegeven paden, bij speciale risico's of een veeleisende route wordt daar in de tekst op gewezen. Op de berghellingen en op de bergkammen (vooral aan de oostkant van het eiland) moet vanwege de passaatwolken, speciaal vanaf het middaguur, rekening worden gehouden met dichte mist en

Symbolen

	met bus bereikbaar
	eetgelegenheid onderweg
	geschikt voor kinderen
	plaats met eetgelegenheid
	hut met bediening, pension
	schuilhut, schuilplaats
	bushalte
	top / kapel, wegkruis
	pas, col / tunnel
	kerk, kapel, klooster / toren
	slot / archeologische vindplaats
	picknickplek / uitkijkplaats
	water- / windmolen
	windmolen / dorsvloer
	brug / hek
	afslag
	grot / rotspoort
	rotstekeningen
	opvallende boom
	watertunnel / waterval
	bron / waterreservoir / -tank
	zwemwater

De topwandelingen van La Palma

Ruta de los Volcanes

De fascinerendste wandeling van La Palma: grandioze vulkaanlandschappen en uitzichten (wandeling 45; 5¼ uur).

Door de Caldera de Taburiente

De tweede wandeling van grote klasse van het eiland: Los Brecitos – Playa de Taburiente – Barranco de las Angustias (wandeling 49; 4¾ uur).

Marcos y Cordero

Indrukwekkend laurierbos- en tunnelkanaal-avontuur (wandeling 12; 7 uur).

Van La Zarza naar El Tablado

Twee fantastische, volkomen verschillende barranco's (wandelingen 23 en 25; 4 uur).

Pico Bejenado

De mooiste panorama-top van La Palma (wandeling 51; 4 uur).

Roque de los Muchachos

Wandeling over de Caldera-kam met spectaculaire uitzichten (wandeling 60, evtl. in combinatie met wandeling 58; 3 resp. 5 uur).

Volcán Teneguía

Door unieke landschappen en wijngaarden naar de jongste vulkaan van de Canarische Eilanden (wandeling 46; 5 uur).

Las Tricias

Heerlijke wandeling door een dorp uit een prentenboek, evtl. met afdaling naar de puerto (wandelingen 27 en 28; 2 resp. 5½ uur).

Van de Ermita Virgen del Pino naar de Refugio de la Punta de los Roques

Uitzichtrijke klim naar de hut hoog boven La Cumbrecita (wandeling 57; 5¼ uur).

Van Barlovento naar Gallegos

Woeste barranco's en dromerige dorpen (wandeling 19; 4¾ uur).

Barranco de la Madera

Grandioze rondwandeling met spectaculair kanaalpad (wandeling 3; 4½ uur).

Van Puntagorda de Tricias op

Droomwandeling door amandelbosjes en dennenbossen (wandeling 29; 5¼ uur).

zichtafstanden tot minder dan 10 meter. De wolken lossen vaak pas 's avonds weer op en kunnen de bergwandelaar aanzienlijke oriëntatieproblemen bezorgen. Op de kammen van de Cumbres en van de Caldera ontwikkelt zich bovendien vaak een uiterst krachtige en veranderlijke wind, vergelijkbaar met de föhnstorm in de Alpen. Tijdens en na sterke regenval dienen barranco's en steile berghellingen beslist te worden gemeden. Blijf steeds op de officiële of de beschreven paden – speciaal in de Caldera!

Duur van de wandelingen

De aangegeven duur betreft enkel de wandeling zelf – zonder rust- of foto-pauzes!

Uitrusting

Stevige enkelhoge schoenen met gripvaste zolen, een broek van sterke stof, kleding die tegen regen, wind, zon en kou beschermt en voldoende eten en drinken (vooral het laatste) zijn bij de meeste tochten een noodzakelijke voorwaarde.

Grootse kustwandeling langs de GR 130 – met mogelijkheden voor een zilte duik

Maar zelden doet de Camino Real de la Costa (kustpad) zijn naam alle eer aan en loopt ook echt langs de kust. Alleen in Puerto de Tzacorte en in Santa Cruz komt hij met de zee in aanraking – en nu net op het stuk kust tussen Puntallana en Los Sauces. Weliswaar volgt hij hier overwegend wegen, maar is desondanks besteld de moeite waard. Met de Playa de Nogales, het mooiste zandstrand van de oostkust (alleen bij kalme zee), en de zeewaterpoeltjes van het Charco Azul (ook bij ruwe zee) doen zich onderweg ook goede mogelijkheden voor een frisse duik voor.

Beginpunt: parochiekerk van San Juan de Puntallana, 415 m (halte van buslijn 2).

Eindpunt: Los Sauces, 266 m (halte van de buslijnen 2, 12).

Hoogteverschil: ca. 1000 m dalen en 850 m stijgen (Playa de Nogales 200 m extra).

Vereisten: enigszins inspannende, maar al met al gemakkelijke wandeling, die vaak over wegen met erg weinig verkeer gaat. Bij hitte

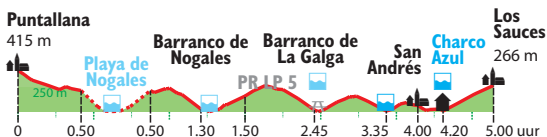
niet aan te bevelen (geen schaduw). Niet vergeten badspullen mee te nemen!

Eten en drinken: bar-restaurants in Puntallana, San Andrés, aan het Charco Azul en in Los Sauces.

Kan worden gecombineerd met de wandelingen 15 en 17.

Tip: uitstapje naar de Playa de Nogales bijna een uur extra (heen en terug).

U begint deze wandeling door in **Puntallana** achter de kerk met de wandelroute PR LP 4 (wit-geel) mee links de steile Calle Procesiones af te dalen. Na 3 minuten kunt u links een uitstapje naar de Casa Luján maken – een oud herenhuis dat een landbouw- en folkloremuseum herbergt. Kort hierna wandelt u rechts de Calle Fuentiña af (na 100 m rechts een aardige plaza met de Fuente de San Juan). Ook bij de volgende splitsing houdt u met de gemarkeerde wandelroute rechts aan en komt zo na in totaal 10 minuten op de weg Puntallana – Playa de Nogales. Volg deze weg 30 m naar links en sla linksaf een brede camino in. Deze loopt meestal licht dalend steeds rechtuit tussen terrasvelden door (na

Het noorden

Woeste barranco's en een archaïsch natuurlandschap

Stil en afgezonderd, speels noch luisterrijk, zo doet het stugge noorden zich aan ons voor. Een van licht en nevel doortrokken landschap, doorsneden door woeste barranco's en ruige berggruggen, dat slechts aan weinig nederzettingen plaats biedt. Toeristische attracties zijn hier een zeldzaamheid, enkel een zee-waterpoel (La Fajana bij Barlovento) en de schilderachtig gelegen dorpen La Tosca, Gallegos en El Tablado lokken hier de bezoekers. En ook de Laguna de Barlovento ontpopt zich bij nader inzien als een (zij het met water gevulde) betonschotel.

Een van de beste mogelijkheden om het noorden te leren kennen biedt – naast de goed aangelegde hoofdstraat – de wondermooie weg van Barlovento via Las Mimbreras naar Roque Faro. Deze laat het woeste, dichtbeboste berglandschap zijn gang gaan. Slechts zelden doen zich echte uitzichten voor, maar als dat gebeurt, zijn ze gigantisch: de machtige, in wolken gehulde barranco's en de berggruggen met de helwitte huizen, daarachter de diepblauwe oceaan,

De Ermita San Antonio del Monte met de Cumbre.

Oude molen bij Santo Domingo.

die zich in de verte verliest. Hier beperkt de natuur zich tot het essentiële, is nog helemaal aan de wetten van weer en wind onderhevig. Men moet deze landstreek gezien hebben om te beseffen hoe oneindig rijk ze is.

Barlovento, door de hoofdweg naar Santa Cruz nog tamelijk goed aangesloten op het wegennet van het eiland, is een nogal doezelig en daarbij vaak in pas-saatwolken gehuld bergdorp. In de omgeving kunnen enkele mooie, merendeels gemarkeerde wandelingen over bosbouwwegen en paadjes worden gemaakt. Verder naar het westen rijen zich de dromerige dorpen *Gallegos*, *Franceses* en *El Tablado* aaneen – de ene bergrug na de andere, alleen door machtige, voor een deel tot aan de kust toe met laurierbos bedekte barranco's van elkaar gescheiden. Een grandioze oude Camino real verbindt deze dorpen en Santo Domingo met elkaar, het indrukwekkendst zijn het traject van het gehucht La Tosca bij Barlovento (wondermooi bosje drakenbloedbomen) naar Gallegos en de Barranco Fagundo, maar ook de andere gedeelten betoveren door grandioze landschappen. Heel mooie wandelmogelijkheden biedt ook *Roque Faro* – het plaatsje ligt op ruim 1000 m hoogte aan de voet van prachtige dennenbossen. De gemeente *Garafia* ten slotte is beroemd om haar talrijke vindplaatsen van rotstekeningen, bovenal La Zarza en La Zarcita (bezoekerscentrum), en haar windmolens. De aardige hoofdplaats Santo Domingo bezit een gezellige plaza en een romantische puerto, die via een doodlopende straat te bereiken is.

Lonend alternatief voor ervaren bergwandelaars

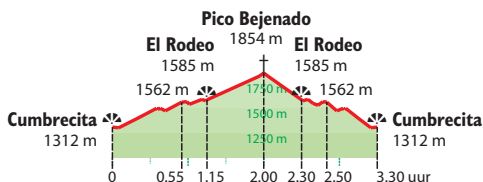

Het wandelpad van La Cumbrecita naar de top van de Bejenado is pas in 2006/17 aangelegd, maar blijkt nu al een klassieker: het biedt meer uitzichten dan de normale route naar de Bejenado vanaf El Barrial (wandeling 51) en verwent u tijdens de steile klim met schitterende uitzichten op de caldera. Wel stelt het ook aanzienlijk hogere eisen – voor minder ervaren wandelaars verdient de normale route dus beslist de voorkeur!

Beginpunt: parkeerterrein bij La Cumbrecita, 1312 m (→p. 183).

Hoogteverschil: 720 m.

Vereisten: het paadje is tot aan de caldera-kam voor een deel wat steil, smal en afhellend – goede profielzolen en wandelstokken verdienen voor dit traject aanbeveling. De verdere route naar de top is niet moeilijk.

Kan worden gecombineerd met de wandelingen 51, 53 en 55.

Aan het linkeruiteinde van het **parkeerterrein**, aan het begin van de piste naar de Mirador de las Chozas, takt links het pad omhoog naar de Pico Bejenado af (bord). Het slingert zich door licht dennenbos naar boven, met een schitterend uitzicht op de caldera en achterom op La Cumbrecita. Na een kwartier gaat u via een trap een uitstekende rots-punt over; hierna is het pad enkele meters lang met kettingen beveiligd. Na nog een kwartier buigt het paadje

Gezicht op de Bejenado vanaf het kampad.

Het prachtige laatste stuk omhoog naar de Pico Bejenado.

zich naar de rechterkant van de kam, en leidt voortdurend stijgend en dalend langs de steile helling. Later gaat het weer steil zigzaggend bergopwaarts, totdat het pad op de caldera-kam, 1562 m, op een dwarspad uitkomt. Wandel nu rechtsaf zacht stijgend en dalend via de kam op de Benejado af. Na 20 minuten stuit u op de normale route naar de Bejenado, die rechtsaf, vlak voorbij het GPS-waypoint **El Rodeo**, 1585 m, in wijde lussen naar de top van de **Pico Bejenado** omhoog leidt (kruis op de top). Het mooiste uitkijkpunt bevindt zich een stukje achter de top bij de triangulatiezuil: vanhier hebt u niet alleen uitzicht op de caldera, maar ook op de Barranco de las Angustias.

De terugweg gaat over hetzelfde pad. Wie wil kan ook langs de normale Bejenado-route naar El Paso afdalen (→wandeling 51).

